УДК 376:159.944.4:37.011.3-051
Сукач С.І.[1], Пущина І.В.[2], Бабій І.М.[3]
[1] студ. гр. УФКСз-315м НУ «Запорізька політехніка»
[2, 3] доц. НУ «Запорізька політехніка»

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРЯННЯ ФАХІВЦІВ-ЛОГОПЕДІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

С.І. Сукач, І.В. Пущина, І.М. Бабій

Організації роботи логопеда в закладі освіти в умовах воєнного стану спирається на низку фундаментальних наукових підходів та концепцій з різних галузей знань: психології, педагогіки, спеціальної педагогіки, логопедії, теорії кризової психології та травма-інформованого підходу. Насамперед, дослідження базується на положеннях загальної та вікової психології щодо закономірностей психічного розвитку дитини, формування мовлення як вищої психічної функції, взаємозв'язку мовленнєвого та пізнавального розвитку. Розуміння цих закономірностей є важливим для виявлення порушень у мовленнєвому розвитку дітей в умовах стресу та травми, спричинених війною [2].

Важливе місце займають положення спеціальної освіти та логопедії про природу та класифікацію мовленнєвих порушень у дітей, принципи та методи їх діагностики і корекції. Сучасні дослідження в галузі логопедії акцентують увагу на необхідності індивідуального підходу до кожної дитини та комплексності корекційно-розвиткового впливу (А. Богуш, М. Вашуленко, Л. Іщенко, Л. Калмикова, О. Кононко, К. Крутій, З. Ленів, Н. Пахомова, Т. Піроженко, М. Породько, Ю. Рібцун, Н. Савінова, В. Тищенко, Л. Трофименко, Н. Чередніченко, М. Шеремет та ін.). В умовах війни ці принципи набувають особливого значення, вимагаючи адаптації традиційних методик до нових реалій та специфічних потреб дітей, які пережили травму.

Традиційні підходи, що були ефективними в мирний час, потребують суттєвої модифікації або заміни. Відповідність методів корекційної роботи реальним умовам є ключовим фактором її успішності. В умовах війни цей принцип набуває особливого значення, оскільки безпекові ризики, психологічний стан дітей та педагогів, а також обмеженість ресурсів вимагають пошуку інноваційних, гнучких та максимально ефективних рішень. Актуальність наукового пошуку зумовлена також потребою в узагальненні першого досвіду роботи логопедів у надзвичайних умовах, виявленні найбільш дієвих стратегій та наданні практичних рекомендацій фахівцям [1].

Робота в умовах війни є емоційно виснажливою та вимагає від фахівців високого рівня стресостійкості. Забезпечення доступу до супервізії, психологічних консультацій та спеціалізованих навчань з роботи в кризових умовах є необхідним для запобігання професійному вигоранню. Існує необхідність у подальшій розробці та апробації адаптованих методик та інструментів для діагностики і корекції мовленнєвих порушень в умовах

воєнного стану та посткризового періоду. Існуючі методики часто не враховують специфіку впливу травми та обмежень, спричинених війною [3].

Фахівці вимушені постійно шукати нові способи організації занять (в укриттях, онлайн), використовувати доступні ресурси та адаптувати традиційні методики до непередбачуваних обставин. Співпраця з батьками, педагогами та іншими фахівцями є життєво важливою для забезпечення безперервності та ефективності логопедичної допомоги. В умовах розпорошення дітей та нестабільності освітнього процесу, батьки стають основними партнерами логопеда, а тісна взаємодія з педагогами та психологами дозволяє надавати комплексну підтримку дитині. Існує гостра потреба у методичній та психологічній підтримці самих логопедів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабич Н., Медицька А. Нові напрями підготовки логопедів в умовах сучасного ринку праці. *Спеціальна і інклюзивна освіта: проблеми та перспективи.* Тези за матеріалами науково-практичної конференції. Кам'янець-Подільський, 2022. С. 12–17.

2. Комарова О. І. Формування професійної компетентності майбутніх логопедів до взаємодії з батьками дітей з тяжкими порушеннями мовлення. *Система освіти і виховання дітей з особливими освітніми потребами: досвід минулого – погляд у майбутнє*, 2023. С. 174–176.

3. Пахомова Н., Баранець І. Напрями корекційної роботи з дітьми із тяжкими порушеннями мовлення в умовах воєнного стану. *Науковий часопис. Корекційна педагогіка,* 2022. № 43, С. 57–60.